

ROZRADOWAĆ SIĘ (162) *vb pf*

się (121), się (40).

Oba o oraz oba a jasne.

inf rozradować się (9). ◇ *fut* 1 sg rozraduję się (3). ◇ 2 sg rozradujesz się (2). ◇ 3 sg rozraduje się (29). ◇ 1 pl rozraduj(e)my się (4), rozraduj(e)m się (1); -(e)my : -(e)m *LubPs* (1:1). ◇ 2 pl rozradujecie się (1). ◇ 3 pl rozradują się (12). ◇ *praet* 1 sg m rozradowałem się (1). *f* -m się rozradowała (1). ◇ 3 sg m rozradował się (11). *f* rozradowała się (1). *n* rozradowało się (6). ◇ 3 pl m pers rozradowali się (8). *subst* rozradowały się (7). ◇ *imp* 2 sg rozraduj się (12). ◇ 3 sg niech, niechaj, niechże się rozraduje (4). ◇ 1 pl rozradujmy się (5). ◇ 2 pl rozradujcie się (16). ◇ 3 pl niechaj, niech, niechąć się rozradują (11). ◇ *con* 2 sg m byś się rozradował (1). ◇ 3 sg m by się rozradował (1). *f* by się rozradowała (1). ◇ 1 pl m pers bychmy się rozradowali (5). ◇ 2 pl m pers byście się rozradowali (1). ◇ 3 pl m pers by się rozradowali (4). ◇ *part praet act* rozradowawszy się (5).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (cztery z niżej notowanych przykładów).

Doznać uczucia radości, ucieszyć się; exsultare, gaudere, laetari Vulg, PolAnt (162) : Tym śpielniey iem go [Epafrodyta] tedy pośłał: ábyście sie zaś rozródowali wyżrzawłly go/ á iabym też był bez fráfunku. *Leop Philipp* 2/28, *Luc* 23/8; Iáko sie rozródowały ony święte pánie/ łápáiąc go [Chrystusa] zá nogi iego/ á dawáiąc chwałę iemu *RejPos* 109; Y [Judasz] źzedłzy zmówił się z Arcyoffiárniki y z vrzędem/ iáko by im go [Jezusa] wydał. Y rozródowali się/ á pośtánowili mu dać (fumę) srebrá. *BudNT Luc* 22/5 [przekład tego samego tekstu] *LatHar* 705; [wnet kniáz Dowmant widząc Iątrew y Brátową fwoię Xiężnę Narimuntową/ rozródował się bárdzo *StryjKron* 359 (*Linde*)].

rozradować się z kogo, z czego (10): á rozróduią sie śpráwiedliwi ścirpliwoći swoich/ widząc wielmożność onę zwielkiey pracei nábytą iáko będzie zelżoná á wniwecz sie obroći. *RejPs* 73v; ROzradowałem sie ićie śtego ofobliwie co mi ieśt od pána mego oznaymiono/ ábowiem nam będzie wolno wnidz do domu páńńkiego *RejPs* 190v; A ná ten čás ya práwye to po tobye poznam/ Ze cyebye ták dobrego tu ná wśsem oycá mam/ Gdy fye nye rozróduye ze mnye śprzećiwnik śam. *LubPs* L3; *Leop Ion* 4/6; A ták też ty nędzny człowiecze/ [...] rozróduyże sie s thego przykładu tego Apośtoła s. [tj. niewiernego Tomasza] iáko go tu Pan pocieszyć á wtwardzić w iego wierze raczył/ okazawłly mu ony święte rány fwoie. *RejPos* 121; [Aniól Pański powiedział do Zachariasza:] A otho Elźbietá żoná twoiá porodzi tobie śyná/ ktorego imię wzowiełz Ianem/ á śtánie sie tobie s tego wielka rádość y wesele/ á wiele sie ich rozródue z národzenia iego [*Vulg Luc* 1/14]. *RejPos* 295v, 144, 298, 321. *Cf Ze zdaniem.*

rozradować się komu, czemu (4): *RejPs* 89; Ná ten čás było Abráhámowi fto lat/ gdy mu się vrodził Izáák śyn iego. Tedy rzekłá Sará/ Rośmieszyl mię Bog/ á ktokolwiek vłlyłzy/ śmiać się też będzie ze mną (*marg*) To ieśt rozróduią mi się. (-). *BibRadz Gen* 21/6; *RejPos* 275v; Vbodzy Troianowie rozródowawłly sie onemu pokoiowi fwoyemu/ zbyeqli sie ná dziw do onego koniá *RejZwierc* 168.

rozradować się nad czym (1): Śłuchayże ielźcze ktemu iáką rádość á iáką pociechę ten święty Páłterz fwoię tu opowiedác raczył/ ktorą miewa nád oną vbogą á ftráconą owieczką śwą/ ktora sie náwróci do niego á do świętey oney owczarniey iego: Iz obeśle przyacioły fwe áby sie z nim rozródowali nád oną zgubą iego. *RejPos* 169.

rozradować się w kim, w czym (3): W ten czas sie w zbawyenyu fwym [tj. w zwycięstwie nad wrogiem] iuz rozraduyemy/ A w imyę Páná fwego chwałę fwą zwyelbyemy *LubPs* E4; W wiodł mię Krol do pokoiow fwoich/ rozraduiemy y rozwefelem sie w thobie/ pámiętáiąc ná pierfi twoie nád wino *Leop Cant* 1/3, *Prov* 29/2.

Ze zdaniem przyczynowym [w tym z zapowiednikiem: z tego (1); *iż, że* (6): *Leop Ps* 106/30; *RejAp* 103; Rozraduyecie sie pośpołu zemną [*Vulg Luc* 15/6]/ iżem znalazł owyeczkę fwoyę kthora mi była zginęła. *RejPos* 166; A Pothym Elżbietá gdy iuz przyfzedł czas porodu iey/ porodziła fyná. A wlyfzawlyz tho fáfiedzi y powinowáci iey/ rozradowali sie s thego iż Pan Bog raczył okázác miłofierdzye fwoie nád niá. *RejPos* 296, 166; Y wielce fię rozradowali [*Trzej Królowie*]/ ifz nalezli Páná fwego/ koniec y zaplátę [!] ták długety drogi/ y wielkety prace fwoiey. *SkarŻyw* 27.

W przeciwstawieniu: »rozradować się ... łkác« (1): W rozmnożeniu fprawiedliwych/ rozraduie sie lud pośpolity: ále gdy ná złe przydą rżady á przełożenítwá/ będzie łkác lud. *Leop Prov* 29/2.

W charakterystycznych połączeniach: *rozraduje(-q) się lud pospolity, sprawiedliwi, [z kogo] sprzeciwnik; rozradować się z narodu [czyjego]* (2), *z przyścia [czyjego], z zjawienia [czyjego]; rozradować się krolowi, pokojowi, wdzięcznej nowinie; w rozmnożeniu sprawiedliwych rozradować się, w zbawieniu [=~w zwycięstwie]; rozradować się pośpołu [z kim]* (2); *rozradować się barzo, wielce.*

Zwrot: »rozradować się z radości, weselem wielkiem« = *laetari laetitia magna Vulg* (1:1): Iuz sie nyech rozraduyá s ferdeczney rádości/ Ci ktorzy požádáyá mey fprawyedliwości *LubPs* I3v; Y rozradował sie Ionas z onego Bliufzczu/ wefelem wielkiem. *Leop Ion* 4/6.

Szeregi: »rozkochać się a rozradować się« (1): rofkochayze sie w thym á rozraduy sie tey wdzyęczney nowinie [...]/ iż przez wiárę fwoię/ [...] naydzyefz w fercu fwym tego to Kriřtułá *RejPos* 275v.

»rozradować a (i) rozweselić się« = *exultare et laetari Vulg* [szyk 1:1] (2): *Leop Cant* 1/3; mogą sie tu rozwefelić á rozradowác wlyfscy wierni páłterze fłow á fpraw prawdziwych Pánńkich/ gdy flyfzú iáko ie tu Pan gwiazdami á nákoniec y Anyoły miánowác raczy. *RejAp* 17.

Przen (12) : á rozraduie sie [pustynia] będąc wesoła/ y chwałęcy *Leop Is* 35/2.

rozradować się komu (2): *LubPs* Z6v; Gory fię im [*Izraelitom wychodzącym z Egiptu*] rozradowały iáko owieczki: A iáko iágniátká wlyfłtkie inne pagorki. *ArtKanc* G2v.

rozradować się nad czym (3): *RejAp* 153v; Rozraduy fię nád nim [*Babilonem*] niebo (*marg*) Rozraduyecie fię nád niá niebiołá. (-) y řwięci Apořtołowie y Prorocy: iż Bog ořdźił řad wálz z niego. *WujNT Apoc* 18/20.

rozradować się w czym (2): Rzeká Boża nápełnioná wod [...]. Zrzodłá iey nápełni/ rozmnoz wlyfłthkie zniey rořnące: w kropiach dżdżá iey rozraduieiefie [!] płodna. *Leop Ps* 64/11 [*przekład tego samego tekstu*] *JanNKarGórn* G4.

Ze zdaniem przyczynowym [w tym: iż (2), *abowiem* (1)] (3): A wy sie rozraduyecie wierni ktorzy mieřkacie w niebie/ tho iefł pod kroleřtwem á pod obroną Pánńką/ iż iuz řzáthan wypadł od was/ á iż iuz řadny znak miedzy wámi nie zořł mieřkánia iego. *RejAp* 103, 153v; *WujNT Apoc* 18/20.

W porównaniu (2): Gory práwie iák owieczki ták sie im [*Izraelitom wychodzącym z Egiptu*] rozradowały/ Pagorki iáko iágniátká wefele im okázály. *LubPs* Z6v; *ArtKanc* G2v.

Zwrot: »rozradować się radością« (1): [pustynia] Kwitnąc rośkwitnie fię y rozráduie fię też rádością [exultabit etiam exultatione] y hukiem *BudBib Is* 35/2.

Szereg: »rozradować się, (i) (roz)weselić się« = *exultare et laetari Vulg, PolAnt* [szyk 1:1] (2): BEdzie fię wefełic pufta y bezdrożna/ y rozráduie fię pułthyni/ á zákwitnie iáko Lilia. *Leop Is* 35/1; *BudBib Is* 35/1.

a. *O radości jako akcie uwielbienia Boga oraz postawie właściwej dla człowieka wierzącego (115) :* *RejPs* 93, 199; *Nyechay cye* [Boże] wyznawáją wśfyłcy narodowye/ A ftąd fię rozrádują y nyewyernikowye/ Kyedy ty fwoye wyerne w łálce będyeysz łądził/ Strzegąc áby ná ftronę żaden nye zábłądził. *LubPs* P4 [idem *ArtKanc*]; Kápłani twoi niech fię obloką w fpráwiedliwość: á fwięci twoi niech fię rozráduią. *Leop Ps* 131/9; Człowieká złośliwego grzeźącego vplecie fidło/ á fpráwiedliwy będye tho chwalił/ y rozráduie fię. *Leop Prov* 29/6; *BibRadz Ps* 131/9, 16; A thák rozráduy fię káždy wierny Páńki/ á ftoy mocno przy fwiętey woley náuce á poftánowieniu iego *RejAp* 198, 178v; Rozráduycie fię namileyfzy bráciřzkowie/ dziękuiaż Pánu Bogu Oycu nářzemu/ ktory nas dořtoyne być uczynił w cząřtkach fwiętych iego *RejPos* 53v; Słuchay iż tu młodzienciec vmárł/ [...] fłucháyże iáko z dobrotliwořci fwey Pan raczył ożywić ono nędzne á vmárłe ciało iego/ [...] fłuchay że iż wnet mowił/ á tłuřczće fię rozrádowawřzy/ dáły chwałę pánu bogu fwemu. *RejPos* 223, 117v, 289; *ArtKanc* P17; *LatHar* Aaa6.

rozradować się z kogo, z czego (15): *RejPs* 101v, 127v, 144v, 193v, 194, 209v; S fpráwyedliwości twey fię wśfyłcy rozrádują/ Ci ktorzy z wyernym řercem thu cyebye miłują. *LubPs* ee6v, N6; A my też rozrádowawřzy fię z mocną wiárą s tákiego przyřcia ták wdzięcznego Pána/ ábychmy fię theż gothowáli/ á chędożyli myřli y řerca fwoie/ iákobychmy go wdzięcznie przyięli w nędzne przybytki řercá fwego *RejPos* 1; A żebychmy ze wdzięcznořcyą řerc nářzych pořtawili fię przed fwiętym Máyeřtatem iego w niewinnořcyach fwoich/ áby nas s thym miłym á fwiętym Synacźkiem fwoim pořpołu wziął zá řynacźki řobie/ áby fię s tego tákież rozrádowáli fwięci Anyołowie iego. *RejPos* 21, 19, 84, 128v, 297v. *Cf* »rozradować się z Boga«.

rozradować się komu, czemu (15): Abowiem Syon zebranie miářtá fwego vtwierdził namocnieyřly řam/ á przebrany iego wniem fię ma vrodzić tak iż to będye oznáczono y rořpifano ná potem křiaźętom ná tem mieřcu będácem. A oni fię rozrádowawřly temu/ będą to wyřławiác rozmaytem pieniem *RejPs* 129; *LubPs* [B]2; Słuřcie Pánu w boiáźni: á rozráduycie fię mu z wielkim řtráchem. *Leop Ps* 2/11; A ták wřzechmogący Pánie/ ráczyřz nam dáć tákie řerca y tákie myřli/ [...] ábychmy fię temu fwiętemu zyáwieniu twoiemu wiernie rozrádowáli/ o tobie y pociechach fwoich zupełną wiárę vmnożyli *RejPos* 113v; Abowiem rozrádowáli fię w on czás nieboźátká oni wřzyřcy ktorzy prágnęli á řzukáli zbáwienia fwoiego/ á to wdzyęczney oney nowinie ktorą řlyřzeli od człowieká tego fwiętego/ iż iuż przyřzedł Meřyařz *RejPos* 321, 16v, 17, 20v. *Cf* »rozradować się Panu«.

rozradować się czym (1): *Leop Ps* 50/16 *cf* *W* *przen*.

rozradować się w kim, w czym (25): *RejPs* 135v; Chwalcye imyę yego w zborze řwym potrzebnye/ Biycye mu z wefelem y ná głořnym bębnye/ W rozlicźnych przyřráwach wefełcye fię yemu [...]. Rozrádują fię też w chwale řwyęci yego/ Z wefelem náwyedzą do przyřbytku fwego/ W wřcyech řwycz rádořci Bořkich pełno máją *LubPs* ff4v, E4v, N4v, P2, Tv, T6v; TEdy Anná modliá fię ták

mowiąc/ Rozwefeliło sie ferce me w Pánu/ á chwałá moiá przezeń ielth wywyżloná: Otworzyły sie vftha me nád nieprzyacióły memi/ ábowiemem sie rozrádowála w zbáwieniu twoim. *BibRadz 1.Reg 2/1*; Ale wy rozwefelićie fię y rozráduiećie fię záwždy w thym co ia ftwarzam/ Abowiem otho Ieruzálem ftwarzam iáko wefele/ á lud iego iáko rádość. *BibRadz Is 65/18, Ps 39/17, Is 25/9*; A niech fię rozwefelá wżytcy vfáicy wtobie/ ná wieki niech wykrzykáia á nákrzyfz nad nimi/ y rozráduia fię wtobie miłownicy imieniá twego. *BudBib Ps 5/11[12]*; *SiebRozmysl G2v.Cf Ze zdaniem*; »rozradować się w Panu«.

Ze zdaniem przyczynowym [w tym z zapowiednikiem: w tym (1); iż, że] (6): RejPs 180v; LubPs S6v; Ci co sie ćiebie [Panie] boia vřzřá mię y rozráduia fię: žem w słowá tve náder duffá. Leop Ps 118/74; A ći záfię ktorzy ftoia przy řczyrey prawdzie Páńfkiey/ áby sie rozrádowali w tym/ [...] iż řá z Bogá á práwie řynmi Bożymi RejPos 84v; A ty sie záfię rozráduy wierny á Krześciáńfki człowiecze/ iż wiefz pewnie/ iż káżdá řprává twoia/ będye thobie w rádość obrocona RejPos 128, 53v.

W przeciwstawieniu: »rozradować się ... lękać się« (1): A ták rozráduycie sie wierni/ á czekaycie bez wřzego řtráchu thego řędziego řpráviedliwego řwoiego/ á nic sie nie lękaycie tego řirpá iego ofřrego á řtráźnego RejAp 127.

W porównaniu (1): Powiáda prorok iáko sie rozráduie grzeřfny człowiek z wybáwienia řwego nieináczey iáko zły gořpodarz wápiąc wřzynoći řwoiey gdy vřrzy obfitoć vrodzáiu řwego. RejPs 193v.

W charakterystycznych połączeniach: rozradują(-e) się aniołowie, grzeszny (krześcijański, nędzny, wierny) człowiek (4), Izrael, krol (2), książęta, lud wierny, mili (namilejszy) braciszkwie (2), miłownicy [czyi] (miłownicy imienia [czyjego]) (3), narod Jakobow (Jakoba wierneho) (2), niebożątka, niewiernikowie (2), sprawiedliwy (3), święci (3), tłuszcze, ubogi prostaczek, upadli, wierni(-y) Pańscy(-ki) (4); rozradować się z obietnic Pana, z okazania [=~z pojawienia się] [czyjego], z przyřcia Pana, z sprawiedliwořci, z řwiętej wielmoźnořci, z wřpomożenia, z wybawienia řwego; rozradować się dzieciátku, řwiętemu narodzeniu (przyřciu, zjawieniu) [czyjemu] (4), wdzięcznej nowinie; rozradować się sprawiedliwořci; rozradować się w chwale, w łasce, w mocy řwiętej, w (wiecznej) moźnořci (2), w zbawieniu (2); barzo się rozradować, uprzejmie, wiecznie (2), wiernie; rozradować się [kogo] chwáląc.

Zwroty: bibl. »rozradować się w Panu itp., Panu itp., z Boga, w Duchu řwięтым« = exsultare in Domino a. in Deo Vulg, PolAnt; confiteri Deo PolAnt; exsultare Spiritu sancto Vulg [szyk zmienny] (10:7:1:1): WY wřfycy ktorzyćie opánowali ziemię rozráduycie sie pánu řwemu wyřláwiaiać wielmoźnoć máieřtatu iego RejPs 95, 140v; A krol sie rozráduye wyecznye z Bogá řwego/ Y ći czo řye řprávuyá w imyę řwyęte yego LubPs Pv; Podźcieřz á rozráduymy sie pánu wřzechmocnemu/ Spiewaymyřz z wefelem Bogu zbáwieniu nářzemu LubPs V4 [przeřład tego řamego tekřtu LatHar 15], S6v; á ty rozráduieřz sie w Pánie/ y w řwięthym Izráelu rozwefeliřz sie. Leop Is 41/16; BibRadz Ps 34/9, Is 41/16; áby [Bóg] teź rádość y tho řwięte wefele pobudził w řercach nářzych/ ábychmy sie rozrádowali temu zyáwionemu Krolowi á pánu řwemu/ á temu zbáwicielowi á odkupicielowi řwoiemu. A s tymi Anyoły řwiętyimi y z mátká řwiętá iego/ [...] dawáli chwáę pocźćiwá Bogu Oyczu řwemu niebieřkiemu. RejPos 21, 112; Ná ten czás [lud] fię rozráduie Bogu BudBib Tob 14/8[9], Zach 10/7; Synowie Syońcy rozráduycie fię w Iehowie Bogu wářzym/ ábowiem dał wam onego

naučyciela [práwiedliwósci *CzechEp* 124; A ia w Pánu Bogu wefelić fię będę: y rozráduię fię w Bogu/ Iezušie (to ieft zbáwićielu) moim. *LatHar* 52, 15, 65; Oneyże godźiny rozrádował fię [*Jezus*] w duchu (*marg*) w duchu świętym N L.S. Duchem świętym. G N. (-) *WujNT Luc* 10/21, *Luc* 1/47; *SkarKaz* 576.

»rozradować się radością, z radości« [*szyk zmienny*] (2:1): *LubPs* E4v; á rozráduy fie Pánu fwoiemu/ taką rádością iáką rozumielz/ iáko fie ná on čás [z*martwychwstania Chrystusa*] rádowali wierni iego. *RejPos* 112; *LatHar* 487.

Szeregi: »rozkochać się a (i) rozradować się« [*szyk 4:1*] (5): á gdy będziefz miał [*Panie*] wobronie lud fwoy rofkochafie wtem pokolenie Iákobowo yrozráduie fie Izráel [*exsultabit Iacob, et laetabitur Israel Ps* 52/7]. *RejPs* 79v; A iákołz fie tedy nie małz rofkochać á rozrádować s tego krolá a s tego kfiążęciá/ ktoryc tu przyfedł ná to takie wybáwienie twoie *RejPos* 19, 109, 266v, 267.

»(roz-, u)weselić się, (i, a) rozradować się« = *exsultare, (et) laetari Vulg, PolAnt; laetari, (et) gaudere a. laudare, gaudere et exsultare PolAnt* [*szyk 10:5*] (15): ábowiem to był ten dzień który łam był pan wczynił ábychmy fie y my wwfelili á rozrádowali tego dnia. *RejPs* 174; Wywiedź lud twoy miły Pánye z wyęzyenia frogiego Nych fie rozráduye narod Iákobá wyernego/ W ten čás fie też rozwfelili lud twoy Izráelki [*exsultabit Iacob, et laetabitur Israel Ps* 13/7] *LubPs* D2; *Leop Is* 41/16, *Act* 2/26; A ci wšyfcy co wfáią w tobie/ niechać fie rozwfelą y wiecznie rozráduią *BibRadz Ps* 5/12; Wšyfcy też ktorzy łzukáią ćiebie niechay fię rozwfelą y rozráduią w tobie *BibRadz Ps* 39/17; Dniá onego powiedzą/ Oto Bog náłz/ oczekawálichmy go/ y zbáwi nas: Tenći ieft Pan w ktorymechmy dufáli/ á będziemy fię wefelić y rozráduiemy fię w zbáwieniu iego. *BibRadz Is* 25/9, *Ps* 34/9, 89/14, *Is* 65/18; *RejPos* 263; *GrzegŚm* 25; *LatHar* 52, 179; *WujNT Act* 2/26.

W przen (20) : ábowiem bog náłz wielką wielmożność raczy okázowác nád námi łfczego fie rozrádowały myłli náłfe *RejPs* 194; Iedno myę wybaw Boże moy z zákrwáwionych złości/ Gdiś łam bog zbáwienia mego á w twoiey moźności/ Rozráduye fie yęzyk moy/ rołpráwuyąc záwždy/ Twoyę fwyęta [práwyedliwósc *LubPs* N4v; Wybaw mie ze krwi Boże/ Boże zbáwienia mego: á rozráduiefie [!] ięzyk moy [práwiedliwóscą [!] twoią. Páne otworzyłz ty wárgi moie: á wftá moie będą wysłáwiác chwałę twoię. *Leop Ps* 50/16; A przetołz rozwfelilo fie łerce moie/ y rozrádował fie ięzyk moy: nád to y ćiało moie będzie odpoczywác w nádziei [*Ps* 15/9]. Abowiem nie zołtáwiłz dufłfe moiey w piekle/ áni dałz fwięthemu twoiemu widzieć łkázenia. *Leop Act* 2/26; Rozráduyże fie thedy á rołkochay ty wierna winniczko Páná łwego *RejPos* 267; *GrzegŚm* 25; *WujNT Act* 2/26.

W charakterystycznych połączeniach: rozraduje(-q) się ciało, język (4), myśl(-i) (2).

Frazy: bibl. »rozraduje się duch (a. dusza); rozradować się w duchu« = *exultabit anima PolAnt; exsultavit spiritus Vulg* [*szyk zmienny*] (7:1): Abowiem ia inłfey nádzieie niemam iedno włáłkáwem łpomożeniu twoiem/ á łnadz fie też łtego záwždy rozráduie dufłá moiá y myłł moiá *RejPs* 127v; Ale dufzá moiá niechay fię rozráduie w Pánu/ á niechay fię rozwfelili w wybáwieniu iego. *BibRadz Ps* 34/9; ábychmy [...] ogládáli tho oczymá łwemi częgo Abráám doczekał widzyeć/ y rozrádował fie w duchu y w łercu fwoim. *RejPos* 86v; (*nagł*) Hymn Pányy S. Máryey. *Magnificat.* (-) Wielbi wielce dufzá moiá Páná. Y rozrádował fię duch moy/ w Bogu zbáwićielu moim. *LatHar* 65 [*przekład tego samego tekstu WujNT, SkarKaz*]; Profzę ćię [o *Pani Święta*] przez onę łwięta y niewymowną

rádość/ którą rozrádował się duch twój/ w onę godzinę/ w którą cię potkało zwiástawanie Gábryelá Archányoła/ y poczęcie Syná Bożego: [...] ábys [...] przyślá y pokwapiá się ná porátowanie moje *LatHar* 487; *WujNT Luc* 1/47; O [Najświętsza Dziewico] ráczył się do iego [Jezusa Chrystusa] náświetlżéy miłości przyczynić zá mną/ [...] á izby się w nim rozrádowálá dufzá moiá y serce moje/ rozmyślájąc záwždy o tym dobrodzieyftwie iego/ które vczyił nád rodziem ludzkim *SiebRozmyśl* G2v; *SkarKaz* 576.

»rozraduje się serce; rozradować się w sercu« = *exultabit cor PolAnt* [szyk zmienny] (6;1): y niechay się rozráduyá sercá przebranych iego wyznawájąc wielmożność dziwow iego/ y łády rozlicznych łpraw iego. *RejPs* 154; Strapyone serce moye y to krewkye cyáło/ Dziwnye się w Pánu Bogu yż rozrádowáło/ Izem nálażł yák wroblik wdzyęczne gniázdko moye *LubPs* S6v; A wy ácz theż ná then czás łmutkow vzywiecie/ ále ia zásię ogládam was/ á rozráduie się sercze wálze [et gaudebit cor vestrum *Vulg Ioann* 16/22]/ á oney iuz rádości żaden wam odiać nie będye mógł. *RejPos* 125v, 86v; Y będye Efraim iáko mocarz/ á rozwefeli się serce iych iáko winem/ łynowie też iych/ vyzrzá a rozwefelá się/ rozráduie się serce iych w Iehowie. *BudBib Zach* 10/7, *Ps* 27/7; *SiebRozmyśl* G2v.

Przen (18) : A gorá Sion to iest zebránie wiernych rozráduie się/ vlyławłsly ony łprawiedliwe wyroki/ łtrálliwé złym/ á pócielzne pokornym *RejPs* 143; W imię twe Tabor y Hermon ná wżem się rozráduiá/ Gdyż moc rámieniá twoiego możnie w łobye poczuia *LubPs* T5; Rozráduciesz [!] się y niebá/ y wy zyemłkie niłkości/ Wzrucz się y morze z wefelim w łwoiey hoyney pełności/ Ráduycie się wżytki polá y rzeczy w nich łtworzone/ Drzewá leśne w rádości łwey/ niech łtáná zákwitnione/ Bowiem Pan oblicznie przyłzedł łádzić zyemię w możności *LubPs* V5v; A przeto rozráduycie się niebiołá/ y wy wżyłcy co miełzkacie ná nich [*Vulg Apoc* 12/12]. *RejAp* 101v; *RejPos* 1, 332; Vcielzyłz [*Panie*] rádościá y wfelem łłuch moy: á rozráduiá się kości poniżone [*Vulg Ps* 50/10]. *LatHar* 165.

rozradować się dla czego [= z powodu czego] (2): Vslýłzał á rozwefelił się Cyion/ y rozrádowály się cory Iehudłkie/ dla łáduw twoich Iehowo. *BudBib Ps* 96/8; *LatHar* 369.

rozradować się z czego (2): Chwalciełz Aniołowie Páńscy/ Páná Bogá łwoiego/ Co słýłzác też wierny Sion/ rozráduie się s tego/ Corki Iudłkie/ vprzeymie się z wefelim rołkocháły/ Iz łkrytość łáduw twych Pánie/ iuz ták ná wżem poznáły *LubPs* V6; Obáczmy co on Płalm mowi: [...] rozrádowály się corki Iudy/ ze wżytkich łáduw twoich: Iudá się wykłáda/ wyznawájący á wieczny/ przetołz kto wierny iest/ musi się ze wżytkich łpraw y łáduw Páńłkich rádowác. *SkarŻyw* 196.

rozradować się komu (1): Nychże łye rozráduye włlytká zyemyá yemu/ Záłpyewaycyelz z wefelim włlyłcy Pánu temu. *LubPs* V6v.

rozradować się w czym (1): Wefelcie się z Ieruzálem/ á rozráduycie się w nim wżyłtcy ktorzy ie miłueicie: ráduycie się łniá z rádościá włlyłcy ktorzy płáczecie nád nią *Leop Is* 66/10.

Ze zdaniem przyczynowym [iz] (2): ROzráduy się ziemio y włlythki powiáty twoie/ iz pan twoy wziáł ná się ten vrząd/ áby nád tobá krolowál *RejPs* 143; Chwalcie Niebiołá/ á rozráduy się ziemio/ opiewaycie gory chwałę: iz pócielłyl Pan lud łwoy *Leop Is* 49/13.

Szereg: »(roz)weselić się, (a, i) rozradować się« = *exultare, (et) laetari Vulg, PolAnt* [szyk 4:2] (6): *LubPs* V6; *Leop Is* 66/10; IEhowá kroluie/ niech się rozráduie ziemiá/ niech się rozwefelá ołtrowy

mnogie. *BudBib Ps 96/1, Ps 96/8*; Niech fye wirzchy Sionfkiéy rozródnią góry/ Niech fye wefełą Izráhelŕkié córy *KochPs 72* [*przekład tego samego tekstu*] *LatHar 369*.

a. *O poruszeniu się dzieciątka w łonie św. Elżbiety będącym aktem rozpoznania Zbawiciela (zawsze w tłumaczeniu i nawiązaniu do Luc 1/41 i 44) (3)* : [*św. Elżbieta mówi do Maryi:*] Abowiem oto y dzyciętko ktore ieŕt w żywoicie moim/ poznawŕfzy to przez Duchá ŕwiétego/ rozródówáło fie á poruŕfzyło fie z rádoŕci w żywoicie moim. *RejPos 305v, 304*; [*Y ŕtháło fię/ iż iáko ŕkoro vŕlyŕzáłá Elżbietá pozdrowienie od Máriei/ rozródówáło fie dzieciátko w żywoicie iei. Leop Luc 1/41; BiałPos 61 (Linde)*].

Zwrot: »rozradować się z wielkiego wesela, [wielką radością]« = *exsultare in gaudio Vulg (1)*: *RejPos 304*; [*św. Elżbieta mówi do Maryi:*] Abowiem oto iáko ŕkoro fie ŕtał gŕos pozdrowienia twego w vŕŕfach moich/ rozródówáło fie wielką rádoŕciá dzieciátko w żywoicie moim. *Leop Luc 1/44*].

b. *O radości Boga (3)* : Iáko Ian s. o nim powieda/ Iz to ieŕt ten báránek Boży/ ktory ná łobie noŕi wyŕŕępkę ŕwiátá tego/ A tho dla tego áby go márnie nie ŕtrácił/ ále áby ie wiecznie opánował á rozródował fie wiecznie w tym kroleŕtwie ŕwoim. *RejPos 16v*.

rozradować się nad kim (1): [*mówi Bóg:*] Abowiem otho Ieruzálem ŕtwarzam iáko wefełę/ á lud iego iáko rádoŕć. Rozwefełę fię w Ieruzálem/ á rozródnię fię nád ludem moim/ nie będzie w nim dáley ŕłyŕzec gŕofu płáczu/ áni gŕofu nárzekánia. *BibRadz Is 65/19*.

rozradować się w czym (1): [*mówi Bóg:*] Bo oto ia ŕtwarzam Ieruzálem wefełem/ á lud iego rádoŕciá. Y rozródnię fie w Ieruzálem/ y rozwefełę fie w ludu moim: á nie będzie w nim wiécey ŕlyŕŕan gŕos płáczu/ y gŕos wołánia. *Leop Is 65/19*.

Szereg: »rozradować się i (a) rozweselić się« = *exsultare et gaudere Vulg, PolAnt [szyk 1:1] (2)*: *Leop Is 65/19 cf rozradować się w czym; BibRadz Is 65/19 cf rozradować się nad kim*.

c. *Doŕwiadczyć pomyŕŕnoŕci, ucieszyć się z posiadania czegoŕ [w czym] (2)* : ále vkaż mi ktorego [*przeciwnika Pańŕkiego*] ieŕli było kiedy dobre dokończenie iego/ áłbo ieŕli fie kiedy w nábyciu iego rozródówáło potomŕtwo iego. *RejAp 24*; Pożrzyimy po wŕŕytkich ŕtaniech ŕwiátá tego/ [...] ieŕliże vyrzyŕz dom ktory ze złego nábycia powŕtáły/ áby fie dŕugo roŕkorzenić miał/ á márnie vpáŕć nie miał. A ieŕliże kęŕ máło pokwitnie/ pátrzayże dŕugo li trwáć będzie/ áłbo ieŕli fie w tym rozródnie potomŕtwo iego. *RejZwierc 40*.

Synonimy: pocieszyć się, rozdobrzyć się, rozkochać się, rozweselić się, uweselić się.

Formacje współrdzenne cf RADOWAĆ SIĘ.

Cf ROZRADOWANIE, [ROZRADOWANY]